

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

08 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Bodareu Octavian, prin care se solicită casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui

*Ciobanu Alexandru XXXXX, născut la
XXXXX, domiciliat în XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 18.05.2021 – 18.04.2022;

Instanța de apel: 13.05.2022 – 13.09.2022;

Instanța de recurs: 08.11.2022 – 08.02.2023.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 18 aprilie 2022, *Ciobanu Alexandru XXXXX* a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni, cu liberarea de executarea pedepsei în legătură cu intervenirea actului de amnistie.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că, la 30 martie 2021, aproximativ la ora 18.30, inculpatul Ciobanu Alexandru, aflându-se pe terenul de joacă din parcul central, amplasat în mun. Bălți, str. Independenței, deci în loc public, din intenții huliganice, ignorând circumstanțele cu caracter public ce asigură o ambianță liniștită în societate, manifestând o vădită lipsă de respect față de aceasta, a încălcat ordinea

publică, bazată pe respectarea normelor de drept și conviețuire socială, care asigură securitatea publică și personală a cetățenilor, exprimate prin gesturi obscene și anume a scos organul genital în prezența mai multor persoane, acțiuni care prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită.

Fiind stabilit că inculpatul se eschivează de la instanța de judecată, în temeiul art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală, a fost dispusă examinarea cauzei în lipsa lui.

În baza probelor administrate, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, săvârșite cu obraznicie deosebită, din învinuirea înaintată fiind exclus cuvântul „cinism”, declarat neconstituțional prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 12.08.2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 287 alin. (1) din Codul penal, deoarece prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu schimbă în esență învinuirea.

Totodată, fiind întrunite condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, inculpatul a fost liberat de executarea pedepsei, în legătură cu intervenirea actului de amnistie.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Ciobanu Alexandru să fie condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la 1 (un) an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a indicat că examinarea cauzei a avut loc în lipsa inculpatului, deoarece acesta s-a eschivat de la ședințele de judecată și a fost anunțat în căutare.

Sentința instanței de fond este neîntemeiată și ilegală, contrară prescripțiilor din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deoarece inculpatul nu întrunește criteriile stabilite de prezenta Lege și nu cade sub incidența alin. (3).

Or, aplicarea amnistiei a fost dispusă de instanța de fond în lipsa acordului în scris al inculpatului. Mai mult, inculpatul, cunoscând despre pornirea dosarului penal, fiindu-i înaintată învinuirea contra recipisei în momentul informării despre remiterea cauzei penale în instanța de judecată pentru examinarea cauzei în fond, a părăsit localitatea, eschivându-se de la instanță, ce a dus la tergiversarea examinării cauzei penale, cercetarea judecătorească fiind posibilă doar după anunțarea lui în căutare.

La fel, este eronată și neîntemeiată concluzia instanței privind aplicarea amnistiei în lipsa acordului scris al inculpatul, or, această condiție este una obligatorie.

3.1. Nefiind de acord cu sentința a declarat apel și avocatul Vlas Elena, în numele inculpatului, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care ultimul să fie achitat.

Apelanta a invocat faptul că cauză a fost examinată în lipsa inculpatului, nefiind cunoscut motivul absenței acestuia, fiindu-i încălcat dreptul la apărare, dreptul de a prezenta probe și de a-și expune poziția față de învinuirea adusă.

Mai mult, la dosar lipsesc probe care pot fi puse la baza sentinței de condamnare, iar în înregistrarea video prezentată de acuzare în ședința de judecată nu conține careva acte de huliganism din partea inculpatului. Totodată, declarațiile martorilor nu au fost clare și urmau a fi respinse de instanța de fond.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2022, au fost respinse ca fiind nefondate apelurile procurorului și avocatul Vlas Elena, în numele inculpatului, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a conchis că prima instanță a pronunțat o decizie legală și corectă care corespunde principiului unui proces echitabil.

Astfel, instanța de apel a reținut corectitudinea aplicării normelor procesual-penale ce se referă la examinarea obiectivă, multilaterală și completă a cauzei, cu respectarea principiului nemijlocirii, oralityții și contradictorialității procesului penal (art. 314 Cod de procedură penală); în limita învinuirii formulate în rechizitoriu (art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală); cu verificarea tuturor împrejurărilor de fapt și constatarea certă a aspectelor de drept importante pentru justa ei soluționare, printr-o cercetare amplă a probelor administrate la faza urmăririi penale ce au servit obiect de cercetare judecătorească, primind o apreciere obiectivă din punct de vedere al pertinentei, utilității, veridicității, concludenței și coroborării reciproce (art. art. 100-101 Cod de procedură penală).

Or, vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită pe deplin prin probele administrate, solicitarea apărării privind achitarea acestuia fiind neîntemeiată.

Potrivit art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal.

Astfel, la 31.12.2021 a intrat în vigoare Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care la alin. (1) al art. 1 stipulează că prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al

termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7, 8.

Conform alin. (4) al art.1 din Lege, aplicarea amnistiei față de persoanele bănuite, învinuite se decide de procuror, la faza de urmărire penală, iar față de persoanele inculpate care cad sub incidența art.2 alin. (4) – de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Or, prevederile art. 2 alin. (4) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia se aplică în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)-(3), în privința cărei instanța, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal, dacă în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată și acesta întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Respectiv, în cazul inculpatului, care își recunoaște vinovăția și nu-și dă în scris acordul de aplicare a amnistiei, instanța, în temeiul art. 107 Cod penal și art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, urmează să adopte o sentință de condamnare, cu stabilirea pedepsei penale și liberarea de executarea ei în temeiul art. 2 alin. (1); (4) a Legii nr. 243 din 24.12.2021.

Potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul care are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei (...). Conform art. 2 alin. (1) a Legii RM nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă, o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Deoarece nu au fost stabilite interdicții pentru aplicarea amnistiei în privința inculpatului, acesta corect a fost liberat de la executarea pedepsei cu închisoarea aplicată de instanța de fond, fiind întrunite condițiile stipulate expres de legea sus numită.

Prin urmare, temeiuri de casare a sentinței nu au fost stabilite, iar apelurile declarate urmează a fi respinse ca nefondate.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului declarat, acuzatorul remarcă să decizia instanței de apel este ilegală, or, în lipsa inculpatului și acordul acestuia, nu pot fi aplicate la caz prevederile Legii amnistiei nr. 243 din 24.12.2021 în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Potrivit art. 2 pct. 3) al Legii privind amnistia, încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate, dar

în lipsa inculpatului și în lipsa acordului acestuia, el nu poate fi liberat de la executarea pedepsei. Or, aplicarea actului de amnistie are loc cu acordul scris al persoanei inculpate, iar potrivit art. 2 alin. (4) din lege instanța poate aplica amnistia și în cazul refuzului persoanei.

Însă, inculpatul nu a sesizat instanța în scris privind acordul la aplicarea amnistiei și nici nu a declarat refuzul în aplicarea acestei legi, împrejurări în care aplicarea amnistiei este ilegală, or art. 2 alin. (4) al legii se referă la persoana care se opune aplicării amnistia în fața instanței de judecată.

Doar în condițiile în care cauza este examinată în lipsa inculpatului, fiind anexată o cerere din partea acestuia, legalizată în ordinea stabilită, ar putea fi aplicată amnistia.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Din conținutul recursului declarat de procuror, se reține că recurentul invocă temeiul pentru recurs stipulat la pct. 6) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căroră *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

În esență, criticele recurentului se axează pe ideea că, instanțele de fond eronat au aplicat în privința inculpatului amnistia, deoarece la caz lipsește acordul acestuia, mai mult ultimul s-a eschivat de la cercetarea judecătorească.

Astfel, Colegiul penal respinge alegațiile procurorului ca fiind nefondate din următoarele considerații:

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, relevă în mod concludent că instanța de fond corect a pronunțat o sentință de condamnare și în baza art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală l-a liberat pe Ciobanu Alexandru de executarea pedepsei, deoarece în cauza respectivă sunt întrunite condițiile aplicării Legii amnistiei nr. 243 din 24.12.2021 în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Or, din prevederile indicate supra se constată clar că în cazul în care inculpatul refuză încetarea procesului (ceia ce echivalează și cu lipsa acordului scris al inculpatului), însă instanța de fond a constatat pe deplin ca fiind demonstrată vinovăția inculpatului în cele imputate, atunci instanța poate decide de a aplica prevederile Legii amnistiei 243 din 24.12.2021 în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, fără a acordul inculpatului.

La caz, instanța de apel a pronunțat o decizie de condamnare, deoarece în consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8) , 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, se atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (*art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală*).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), instanțele de fond și de apel (art. 413 alin. (1), art. 415 alin. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Lecturând decizia instanței de apel, Colegiul penal ajunge la concluzia că instanța de apel nu a comis erori, pronunțând o decizie legală și întemeiată.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de către procuror nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Bodareu Octavian, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui *Ciobanu Alexandru XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la *23 martie 2023*.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana